

VETERANPLAN FOR FOSEN

- til beste for veteraner og deres familier

Tittel:

Veteranplan for Fosen – til beste for veteraner og deres familier

Utgitt:

2023

Kontakt:

Postmottak@fosen-helse.no

Postadresse:

Postboks 43
7159 BJUGN

Arbeidsgruppen som har utarbeidet veteranplanen for Fosen er:

Eirik Aronsen	Daglig leder	Fosen helse IKS
Baard Ola Skraastad	Skolefaglig rådgiver	Indre Fosen kommune
Kine Kimo	Kultursjef	Indre Fosen kommune
Karin Størseth	Enhetsleder familiehelse	Ørland kommune
Trond Rune Forfot	Fagkoordinator	Åfjord kommune
Sissel Fremstad	Rådgiver	Forsvarets veteran tjeneste
Pål Talmo	Forsvarskoordinator	Trøndelag fylkeskommune
Heidi Solem	Familiekoordinator	Ørland flystasjon
John Arne Lein	Kommunepsykolog	Fosen helse IKS

HILSEN FRA ORDFØRERNE

Fosen-kommunene har et høyt antall veteraner per innbygger sammenlignet med de fleste andre regioner og kommuner. Selv om de fleste av disse har tjenestegjort i luftforsvaret er det viktig å minne om at mange veteraner er fra andre forsvarsgrener, Politiet, Røde kors, Leger uten grenser og andre deler av utenriktjenesten. Denne planen gjelder for alle. Med et høyt antall veteraner stilles det krav til at kommunene har god kompetanse om hva det innebærer å delta i internasjonal tjeneste, og hvilke utfordringer dette kan ha for veteraner og deres familier. Dette er noe vi tar på alvor.

Veteranplanen skal sørge for at vi som lokalsamfunn og kommune viser anerkjennelse, ivaretagelse og oppfølging til alle veteraner, og ikke minst deres familier. Veteranene har gjennom sin tjeneste opparbeidet seg verdifull erfaring og kompetanse som vi som samfunn skal dra nytte av.

Som region var vi tidlig ute med å ha en veteranplan med mye godt innhold og gode tiltak. Det nye i denne reviderte utgaven er at det er en bredere representasjon i arbeidsgruppen som har utarbeidet planen. Arbeidsgruppen har representanter fra oppvekst, kultur og helse fra ulike kommuner, samt bistand fra Ørland flystasjon, Forsvarets veteranertjeneste og Trøndelag fylkeskommune. Dette bidrar til å styrke det regionale eierskapet til planen, og sikrer at planen binder sammen flere enheter i kommunen.

Som ordførere på Fosen ønsker vi å vise veteranene som er bosatt i kommunene takknemlighet for den innsatsen dere har gjort i internasjonal tjeneste på vegne av fellesskapet. Mange av dere har deltatt i operasjoner som er vanskelig for oss andre å forstå omfanget av. Derfor er samholdet mellom veteraner et viktig område som vi som samfunn skal bidra til å legge til rette for. Vi ønsker også å gi veteranenes familie oppmerksomhet for den viktige rollen dere gjør med å støtte veteranene, og at dere sørger for at logistikken går opp på hjemmebane både før, under og etter internasjonale operasjoner.

Med vennlig hilsen

Bjørnar Buhaug
Ordfører Indre Fosen kommune

John Einar Høvik
Ordfører Osen kommune

Øgne Undertun
Ordfører Ørland kommune

Vibeke Stjern
Ordfører Åfjord kommune

OM VETERANPLANEN

Ifølge Regjeringens oppfølgingsplan «I tjeneste for Norge» har kommunene en sentral rolle i veteranarbeidet, og det anses at det er på det kommunale nivået at utfordringene er størst. Flere innbyggere i Fosenkommunene har gjennom sin innsats i utenlandstjeneste utsatt seg selv for tunge belastninger. Slike opplevelser kan føre til utfordringer i etterkant av tjenesten. Det gjelder både for tjenestegjørende og for deres familier og pårørende, som her anses å være en del av oppdraget. Familie og pårørende kan oppleve bekymring og usikkerhet, og de tar belastningene som er hjemme. Erfaring viser at det går bra med de fleste veteraner, noen få sliter og enda færre blir syke.

Veteraner og deres familier og pårørende med behov for helsetjenester kan altså variere og være svært ulike.

Denne planens fokus er på veteraner og deres familier før, under og etter internasjonale oppdrag. Planen gjelder for personell i Forsvaret, politiet og ulike enheter innen utenrikssektoren.

Fosenkommunene Indre Fosen, Osen, Ørland og Åfjord har i rådmannsforum besluttet at det er formålstjenlig å utarbeide en felles veteranplan for Fosen, noe som legger til rette for felles innsats, deling av kompetanse, og lik behandling i kommunale tjenester, til gode for alle Fosens veteraner og deres familier.

For å sikre at tiltak i planen er tuftet på faktiske forventninger fra veteraner og deres familier er det gjennomført en åpen digital spørreundersøkelse hvor man har kunnet gi tilbakemelding. Det er 82 personer som har besvart undersøkelsen, og det er svar fra alle kommuner.

Arbeidsgruppen som har jobbet med planen har bred sammensetning fra flere deler av den kommunale tjenesten, i tillegg til forsvarskoordinator og familiekoordinator ved Ørland flystasjon. Veteranplanen skal følges opp av en arbeidsgruppe bestående av veterankontakter og Fosen helse IKS. Planen skal revideres årlig.

Hvem er veteran?

En veteran er en norsk statsborger som har deltatt eller deltar i fredsbevarende, fredsopprettende eller statsbyggende innsats i andre land, fra utenriks-, justis- og forsvarssektoren

Fosen er en region med et høyt antall veteraner per innbygger. De offisielle tallene viser at Fosen har omlag 550 veteraner som har deltatt i internasjonale operasjoner. Disse tallene omfatter ikke de som tjenestegjorde i perioden før 1978. Det skyldes at Norge var sent ute med å innføre personnummer og Forsvaret har derfor ikke har kontroll på hele personnummer for denne gruppen. Tallene omfatter heller ikke de som har deltatt i internasjonale operasjoner for andre sektorer. Det reelle tallet er derfor langt høyere.

Mange er veteraner selv, i nær familie til en veteran, nær relasjon til en veteran og/eller vil i fremtiden dra ut i fredsbevarende, fredsopprettende eller statsbyggende innsats i andre land for Norge. Det er derfor viktig at Fosen-kommunene følger opp St. meld. nr. 34 (2008-2009) «Fra verneplikt til veteran», samt Regjeringens handlingsplan (2011-2013) «I tjeneste for Norge», og Regjeringens oppfølgingsplan (2014) hvor det står at «Det bør legges til rette for bedre samhandling og utvikling av lokale tiltak for oppfølging og ivaretagelse av personell som har vært i internasjonal tjeneste». I St. meld. nr. 15 (2019-2020) «Også vi når det blir krevet» opprettholder Regjeringen fokuset på samhandling og kompetanseheving og fremholder at det er riktig at det tverrsektorielle samarbeidet skal ligge på det regionale og kommunale nivået. I den sammenheng oppfordrer Regjeringen til å fortsette det gode arbeidet med å utvikle egne

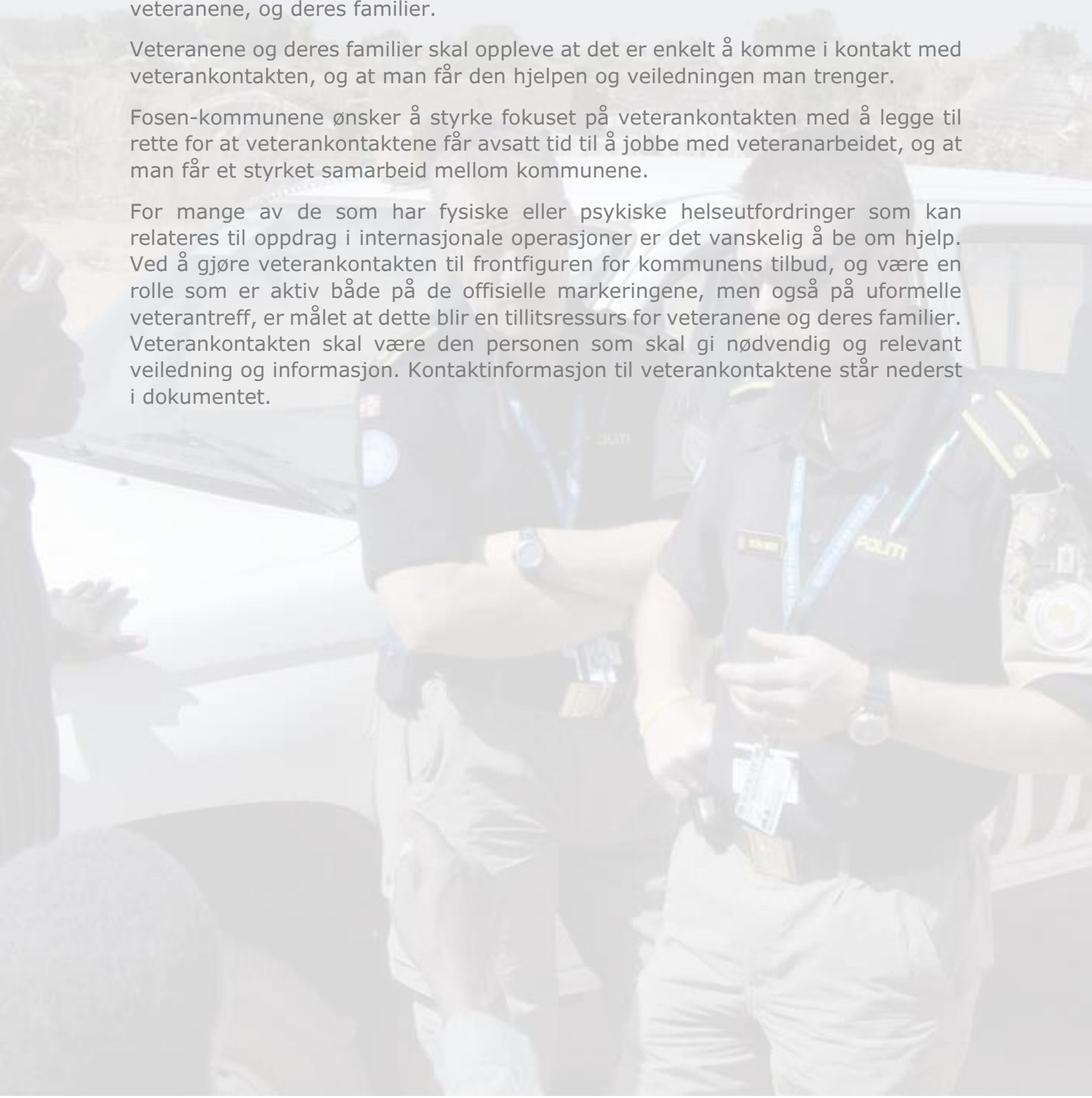
VETERANKONTAKTER

Den kanskje viktigste rollen i kommunenes arbeid med veteraner er veterankontakten. Veterankontakten skal være synlig og aktiv i veteranarbeidet i kommunene, og skal ha oversikt over både det kommunale helsetilbudet og andre tilbud hos NAV, spesialisthelsetjenesten, Forsvaret og andre som er relevante for veteranene, og deres familier.

Veteranene og deres familier skal oppleve at det er enkelt å komme i kontakt med veterankontakten, og at man får den hjelpen og veiledningen man trenger.

Fosen-kommunene ønsker å styrke fokuset på veterankontakten med å legge til rette for at veterankontaktene får avsatt tid til å jobbe med veteranarbeidet, og at man får et styrket samarbeid mellom kommunene.

For mange av de som har fysiske eller psykiske helseutfordringer som kan relateres til oppdrag i internasjonale operasjoner er det vanskelig å be om hjelp. Ved å gjøre veterankontakten til frontfiguren for kommunens tilbud, og være en rolle som er aktiv både på de offisielle markeringene, men også på uformelle veterantreff, er målet at dette blir en tillitsressurs for veteranene og deres familier. Veterankontakten skal være den personen som skal gi nødvendig og relevant veiledning og informasjon. Kontaktinformasjon til veterankontaktene står nederst i dokumentet.

TILTAKSPLAN

En veteranplan skal ha fokus på tre områder: Anerkjennelse, ivaretagelse og oppfølging. Nedenfor er tiltakene listet opp i tiltaksplaner med klare henvisninger til hvem som har ansvar, og når tiltakene skal gjennomføres.

Anerkjennelse

Hva?

At samfunnet viser veteraner oppmerksomhet, takknemlighet og respekt for den innsatsen dere har gjort på vegne av fellesskapet

Hvorfor?

Vise veteraner at innsatsen gjør en forskjell
Hedre de falne
Vise de hjemme at de også gjør en betydelig jobb

Anerkjennelsen av veteraner handler både om å vise takknemlighet for den innsatsen som de har gjort for fellesskapet, samtidig som vi som samfunn skal ivareta den rike krigs- og fredshistorien på Fosen, og at vi formidler denne på en god måte også til fremtidige generasjoner.

Tiltak	Hvem	Når
Arrangere 8. mai markering. Kommunene setter opp busser og transporterer veteraner til arrangementet i Nidarosdomen. Ordførere og veterankontakter deltar på markeringen	Kulturenhetene i kommunene	Årlig. 8. mai
Sette opp lokale krigs- og fredshistorie i Den kulturelle skolesekken	DKS-koordinatorer i hver kommune	Årlig
Arrangere felles familiedager for veteraner på Fosen to ganger årlig. En om sommeren og en om vinteren.	Roret, i samarbeid med kulturenhetene i Indre Fosen, Åfjord og Osen	Årlig: Juni og februar
Veteranarrangementer ved kinofilmer som har relevant krigs- og fredsinnhold	Kulturenhetene i kommunene	Ved relevante krigs- og fredsfilmer
Arrangere veterantreff ved Ørland flystasjon to ganger per år med tema	Roret, i samarbeid med kulturenhetene i Indre Fosen, Åfjord og Osen	Årlig: Mai og november

Ivaretakelse

Hva?

Sikre at kommunalt ansatte innen helse, oppvekst og kultur har kompetanse om om hva tjeneste i internasjonale operasjoner innebærer og hvilke potensielle utfordringer det kan medføre for veteraner og familiene

Hvorfor?

Veteranene og deres familier skal bli forstått og ivaretatt når de oppsøker den kommunale helsetjenesten

Kommunene er ansvarlig for alle innbyggerne i som er bosatt i kommunen. For de som jobber i den kommunale helsetjenesten vil det være viktig å ha kunnskap om hva tjeneste i internasjonale operasjoner innebærer og hvilke potensielle utfordringer det kan medføre for veteraner og familiene. Det samme vil gjelde for lærere og barnehageansatte som skal ivareta barn på skole og i barnehage som har foreldre som er eller har vært ute på oppdrag. Fosen-kommunene vil også tilby kurs om barns psykiske helse til instruktører og trenere i frivillige lag og foreninger.

Tiltak	Hvem	Når
Arrangere kurs om veteraners psykiske helse for leger og psykologer for alle fastleger på Fosen i regi av RVTS	Koordineres av enhetsleder Familiehelse i Ørland, i samarbeid med enhetsledere med ansvar for legekontor i alle kommunene.	Innen utgangen av 2023
Kompetanseheving for ansatte i helse, oppvekst og kultur om psykisk helse, særlig med fokus på veteraner og veteraners familie	Enhetsledere i kommunene med ansvar for psykisk helse i samarbeid med kommunepsykologer	Kontinuerlig
Legge til rette for kompetanseheving hos lag og foreninger i kommunene om psykisk helse	Enhetsledere i kommunene med ansvar for psykisk helse i samarbeid med kommunepsykologer	Kontinuerlig
Arrangere fagdag med mål om økt kunnskap om veteraner og deres familier til ansatte i skole, barnehage, helse-, familie-, velferds- og omsorgstjenester	Administrasjons- og utviklingsrådgiver i Fosen helse IKS, i samarbeid med veterankontaktene	Årlig: 8. mai.

Oppfølging

Hva?

Oppfølging ut i fra den enkeltes behov, både veteranen selv og nærmeste familie og pårørende

Hvorfor?

Viktig at man møter personell som har kjennskap til det å være veteran
Kommunene gjør seg kjent med veteranspesifikke utfordringer

Kjennskap til normale reaksjoner hos barn som har foreldre som er i, skal til, eller har vært i konfliktområder

For de veteraner som har behov for oppfølging så er det viktig at kommunen har kjennskap til og kunnskap om dette. Det vil kunne være psykiske eller fysiske helseplager som er komplekse og som krever involvering fra flere offentlige instanser.

Tiltak	Hvem	Når
Veterankontakter deltar ved alle veteranmarkeringer	Veterankontakter i alle kommuner	Kontinuerlig
Veterankontakter deltar og informerer før personell reiser i internasjonale operasjoner ved Ørland flystasjon	Familiekoordinator ved Ørland flystasjon i samarbeid med veterankontakter	Kontinuerlig
Informasjon om veterankontakter er synlig og godt kjent	Helse og omsorgsledere i kommunene i samarbeid med kommunikasjonsavdelingene	Kontinuerlig

Videre prosess

Hva?

Veteranplanen skal oppdateres jevnlig og holdes ved like

Hvorfor?

Veteranplanen er et levende dokument som skal tilpasses de behov og forventninger samfunnet har til kommunene. Veteranplanen må derfor oppdateres jevnlig og det må sikres at tiltak følges opp.

Veteranplanen er et viktig dokument for både kommunene og veteranene. Derfor er det viktig at tiltakene i planen følges opp. Nye behov og forventninger kan også føre til at man ønsker å implementere nye tiltak.

Tiltak	Hvem	Når
Veterankontakter synliggjøres på kommunenes nettsider	Kommunikasjonsansvarlig i alle kommuner	Kontinuerlig
Legge veteranplanen synlig og tilgjengelig på kommunenes nettsider	Kommunikasjonsansvarlig i alle kommuner	Kontinuerlig
Veteranarrangementer i regi av kommunene synliggjøres på kommunenes nettside, sosiale medier og i Fosna-Folket	Veterankontakter i samarbeid med kommunikasjonsansvarlige i alle kommuner	Kontinuerlig
Det settes ned en arbeidsgruppe som får ansvar for å følge opp veteranplanen	Kommunedirektører i alle kommunene	September 2023
Arbeidsgruppen som følger opp planen møtes 2 ganger per år. Følgende tema skal minimum drøftes: <ul style="list-style-type: none">• Status på tiltak• Behov for nye tiltak	Leder av arbeidsgruppen	Årlig; oktober og april

Kontaktinformasjon

Kommunale veterankontakter

Indre Fosen	Andre Sagmo	Tlf: 917 60 254
Osen	Sissel Blix Aaknes	Tlf: 414 48 960
Ørland	Stina Skavdal	Tlf: 962 37 739
Åfjord	Trond Rune Forfot	Tlf: 480 53 155

Regionale kontaktpunkter

Fosen barnevernstjeneste	Tlf: 417 02 460
Familievernkontoret i Sør-Trøndelag	Tlf: 73 99 05 00
RVTS Midt-Norge	Tlf: 72 82 20 05
Rask psykisk helsehjelp	www.fosen-helse.no
Kompetansemiljøet for veteransaker ved NAV	www.nav.no/veteran
Elverum	

Veteranforbund

NVIO Trøndelag	post@trondelag.nvio.no
SIOPS	Tlf: 22 69 56 50
Kameratstøttearbeid	Tlf: 800 48 500

Forsvaret

Forsvarets åpen dør (tilbud til alle veteraner og deres familier)	Tlf: 800 85 000
Institutt for militærpsykiatri og stressmestring (IMPS)	Tlf: 23 09 79 30
Forsvaret – Veteranen	Tlf: 800 85 000
Forsvarets veteransenter - Bæreia	Tlf: 62 82 01 00

Se også informasjon på forswarets hjemmesider: <https://www.forsvaret.no/veteraner/>